

⁸ Загальна теорія держави і права: підруч. для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. док. юрид. наук, проф., акад. НАПрН України М. В. Цвіка, док. юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. В. Петришина. – Х. : Право, 2011. – С. 178.

⁹ Харитонов Є. О. Нариси теорії цивілістики (поняття та концепти) / Є. О. Харитонов. – Одеса, 2008. – С. 133.

¹⁰ Беляневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) : моногр. О. А. Беляневич. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 525.

¹¹ Луць В. В. До питання про сутність і зміст цивільно-правового договору / В. В. Луць // Приватне право. – 2013. – № 1. – С. 127.

¹² Загальна теорія держави і права: підруч. для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. док. юрид. наук, проф., акад. НАПрН України М. В. Цвіка, док. юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. В. Петришина. – Х. : Право, 2011. – С. 217.

¹³ Саракун І. Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект) : моногр. / І. Б. Саракун. – К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2009. – С. 18.

¹⁴ Спасибо-Фатєєва І. Деякі розсуди про юридичні особи та їхні організаційно-правові форми / І. Спасибо-Фатєєва // Право України. – 2007. – № 2. – С. 121.

¹⁵ Рожкова М. А. Совершенствование порядка рассмотрения дел по спорам, связанным с предпринимательской или иной экономической деятельностью, организацией управления, членством или участием в капитале организации / М. А. Рожкова // Корпорации и учреждения. Сборник статей / Отв. ред. М. А. Рожкова. – М. : Статут, 2007. – С. 305.

¹⁶ Махінчук В. М. Торговий звичай (звичай ділового обороту) як джерело виникнення та регулювання підприємницьких відносин / В. М. Махінчук // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2013. – Вип. 1. – С. 194. – (Серія «Юридична»).

¹⁷ Бакаліньська О. О. Правове регулювання добросовісної конкуренції в Україні : моногр. / О. О. Бакаліньська. – К. : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2014. – С. 59.

Резюме

Кочин В. В. Об'єкти відносин участі суб'єктів підприємництва у саморегульованих організаціях.

У статті розглядаються теоретичні проблеми визначення об'єкта відносин участі суб'єктів підприємництва у саморегульованих організаціях. Визначено поділ об'єктів на «внутрішні», що формуються в результаті реалізації суб'єктами підприємництва своїх прав та обов'язків як членів СРО, та «зовнішні» об'єкти, відносини щодо яких виникають в результаті здійснення господарської діяльності суб'єктів підприємництва.

Ключові слова: саморегулювання, суб'єкти підприємництва, об'єкти відносин, саморегульовані організації, правове регулювання.

Резюме

Кочин В. В. Объекты отношений участия субъектов предпринимательства в саморегулируемых организациях.

В статье рассматриваются теоретические проблемы определения объекта отношений участия субъектов предпринимательства в саморегулируемых организациях. Определены разделение объектов на «внутренние», формируемые в результате реализации субъектами предпринимательства своих прав и обязанностей как членов СРО, и «внешние» объекты, отношения относительно которых возникают в результате осуществления хозяйственной деятельности субъектов предпринимательства.

Ключевые слова: саморегулирование, субъекты предпринимательства, объекты отношений, саморегулируемые организации, правовое регулирование.

Summary

Kochyn V. The objects of relations of entrepreneurial subjects' participation in self-regulatory organizations.

The article deals with theoretical problems of definition of the objects of relations of entrepreneurial subjects' participation in self-regulatory organizations. Defined division of objects into «internal», formed as a result of business entities of their rights and responsibilities as members of the SRO and «external» objects for which the relationship resulting from the economic activities of business entities.

Key words: self-regulation, entrepreneurial subjects, objects of relations, self-regulatory organizations, legal regulation.

УДК 347.626.6

О. В. МЕЛЬНИЧЕНКО

Оксана Вікторівна Мельниченко, кандидат юридичних наук, старший викладач Київського університету права НАН України

ПРИНЦИПИ ПОДІЛУ МАЙНА ПОДРУЖЖА В УКРАЇНІ

Принципи поділу майна подружжя повинні не виходити передусім за межі та відповідати принципам права, законам і підзаконним нормативно-правовим актам – Конституції як Основному Закону. Звичайно, у кожній державі чи юрисдикції є своя конституція, свій правовий режим майна подружжя, свій правовий

порядок, які впливають на особливості принципів поділу майна подружжя. Ці принципи є орієнтиром для врегулювання поділу майна подружжя.

За формою нормативного виразу принципи поділу майна подружжя можуть бути закріплені у внутрішньодержавних деклараціях, що містяться у джерелах міжнародного права, закріплені в конституціях, у поточному законодавстві. За сферою дії ці принципи діють у галузі сімейного права щодо інституту речових прав подружжя, інституту зобов'язань, інституту права власності подружжя. За змістом вони є спеціально-юридичними, притаманними саме майновим відносинам подружжя, хоча і ґрунтуються на загальних принципах або ж не суперечать їм. Ці принципи проведені у нормах позитивного права щодо поділу. Виділяють легальний поділ майна подружжя що закріплений у чинному законодавстві та договірний.

Мета статті – встановити принципи поділу майна подружжя як підхід до забезпечення та захисту їх майнових прав та інтересів.

Об'єктом є правове регулювання майнових відносин подружжя, а предметом – акти чинного законодавства України, міжнародні Конвенції, наукова доктрина.

Цій проблематиці присвячено роботи І. В. Жилінкової, З. В. Ромовської, О. О. Ульяненко, О. А. Явор та інших. На основі їх робіт можна виділити ряд принципів, які застосовуються при поділі майна подружжя в Україні. До принципів поділу майна подружжя можна віднести: принцип максимального забезпечення прав та законних інтересів дітей, принцип розподілу спільних боргових зобов'язань, майнових прав та обов'язків та принцип виключення особистої приватної власності з розподілу, принцип рівності майнових прав подружжя, принцип презумпції поділу майна подружжя в натурі.

Принцип максимального забезпечення прав та інтересів дітей. Як відомо, суд може відійти від принципу рівності часток на майно дружини та чоловіка при поділі майна подружжя для врахування інтересів та прав дітей. Стаття 9 п. 7 СК України передбачає, що дитина має бути забезпечена можливістю здійснення її прав, установлених Конституцією України, Конвенцією про права дитини¹, іншими міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Пункт 8 цієї статті встановлює важливе правило про те, що регулювання сімейних відносин має здійснюватися з максимально можливим урахуванням інтересів дитини. Стаття 174 СК України виводить з майнової маси, що підлягає поділу дружиною та чоловіком, майно, придбане для дитини, а саме: майно, придбане батьками або одним із них для забезпечення розвитку, навчання та виховання дитини (одяг, інші речі особистого вжитку, іграшки, книги, музичні інструменти, спортивне обладнання тощо), є власністю дитини. Навіть після розлучення ст. 91 п. 2 СК України передбачає, що жінка та чоловік, які не перебувають у шлюбі між собою, мають право на утримання в разі проживання з нею (ним) їхньої дитини, відповідно до частин другої – четвертої ст. 84 та ст.ст. 86 і 88 СК України.

Стаття 70 п. 3 СК України передбачає збалансування утримання дитини за рахунок збільшення розміру частки майна її опікуна, а саме: за рішенням суду частка майна дружини, чоловіка може бути збільшена, якщо з нею (ним) проживають діти, а також непрацездатні повнолітні син, дочка, за умови, що розмір аліментів, які вони одержують, недостатній для забезпечення їхнього фізичного, духовного розвитку та лікування. Принцип максимального забезпечення прав та інтересів дітей є однією з підстав відходу від рівності часток у праві власності на майно дружини та чоловіка. У цій частині важливо підкреслити пріоритет принципу максимального забезпечення прав та інтересів дітей над принципом рівності часток у праві власності на майно дружини та чоловіка при поділі майна подружжя. Хоча ст. 175 СК України встановлює, що майно, набуте батьками і дітьми за рахунок їхньої спільної праці чи спільних коштів, належить їм на праві спільної сумісної власності.

Принцип: майно, яке є особистою приватною власністю дружини, чоловіка поділу у судовому порядку не підлягає. Інша справа, що СК України передбачає підстави відходу від цього загального принципу. Тож до принципів поділу майна подружжя слід віднести також той принцип, який встановлює, що майно, яке є особистою приватною власністю дружини, чоловіка, поділу у судовому порядку не підлягає, за винятком випадків, встановлених законодавством. Або ж навпаки – поділу підлягає майно, що належить дружині та чоловіку на праві спільної сумісної власності (ст. 69 СК України).

Глава 7 СК України надає перелік майна, що вважається особистою приватною власністю дружини, чоловіка та встановлює можливі випадки корегування цього переліку. Проте цей принцип не застосовується, як виняток, у Нідерландах, де діє правовий режим універсальної спільності майна подружжя. У Сполученому Королівстві «Робоча група Комітету сімейного права Спільки соліситерів Англії та Уелсу відхилила прямий рівний розподіл майна як потенційно несправедливий. Одному з батьків, на якого покладено обов'язок догляду за дітьми, необхідно залишити житло сім'ї – у багатьох справах – єдине майно – як дім для дітей»² при тому, що там діє правовий режим роздільного майна подружжя. Тобто, цей принцип застосовується у кожній юрисдикції з урахуванням особливостей правового режиму майна подружжя.

Принцип розподілу спільних боргових зобов'язань та майнових прав і обов'язків. Зі ст. 61 п. 3, ст. 65 п. 4 СК України випливає принцип розподілу спільних боргових зобов'язань подружжя, який закріплено і у постанові судової палати у цивільних справах ВС України від 19 червня 2013 року³. Тобто, при поділі майна подружжя суд має враховувати та розподіляти і спільні боргові зобов'язання подружжя. За договірною формою поділу майна подружжя розподіл спільних боргових зобов'язань може бути здійснений за домовленістю подружжя, виходячи з того, що майнові обов'язки є частиною майна подружжя. Наразі законодавчими положеннями та судовою практикою підтверджено розподіл майнових обов'язків подружжя, як і

майна подружжя у загальному порядку. До 2013 р. – року видання вказаної постанови ВС України існувала кардинально протилежна практика щодо майнових зобов'язань подружжя. У зв'язку з новизною судової практики у цьому питанні можна виділити запропонований принцип, хоча його варто кваліфікувати як такий, що є частиною принципу рівного розподілу майна подружжя, як і поділ майнових прав подружжя. Майнові права теж входять до категорії майна. Наприклад, подружжя часто проживає у орендованій квартирі. Через договір оренди, який укладено у інтересах сім'ї, обов'язок оплачувати оренду квартири, априорі – обов'язок обох з подружжя. Якщо він наявний, то повинен враховуватись при поділі майна подружжя.

Для різноманітних сфер приватних відносин давно традиційним стало їх договірне врегулювання. У ст. 7 п. 2, ст. 9 СК України закріплено можливість врегулювання сімейних відносин, у тому числі майнових, за домовленістю між подружжям та особами, які проживають однією сім'єю.

Принцип пріоритету договірному порядку поділу майна подружжя над судовим порядком розподілу майна подружжя закріплений у ст. 69 п. 2 СК України. Вона встановлює, що передусім дружина і чоловік мають право розділити майно за взаємною згодою. Стаття 71 п. 1 СК України підтверджує, що спір може бути вирішений судом, у тому випадку, якщо дружина та чоловік не домовилися про порядок поділу майна. Підсилює цей принцип і ст. 372 ЦК України⁴, яка зазначає в цілому та водночас стосовно подружжя, що майно, яке є у спільній сумісній власності, може бути поділене між співвласниками за домовленістю між ними. Стаття 64 СК України передбачає право подружжя на укладення договорів між собою. У ній зазначено, що дружина та чоловік мають право на укладення між собою усіх договорів, які не заборонені законом, як щодо майна, що є їхньою особистою приватною власністю, так і щодо майна, яке є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. У цьому контексті варто підкреслити суб'єкти договорів, зокрема дружину та чоловіка. Тобто, окрім того, що союз одностатевих партнерів не визнається ні вітчизняним правопорядком, ні законодавством, договірне врегулювання їхніх майнових відносин теж не визнається. Хоча варто зазначити, що традиційний диспозитивний характер регламентування приватних договірних відносин передбачає принцип: дозволено все, що прямо не заборонено законом.

Законодавство України не містить положення про пряму заборону одностатевих союзів, тому вони існують *de facto*. У зв'язку з цим можна констатувати, що теоретично існує теоретична основа укладення договорів про врегулювання майнових відносин партнерів одностатевих шлюбів. Можливо, у майбутньому доведеться дозволити такі контракти разом з їх державною реєстрацією хоча б як компроміс для уникнення дилеми «кульгаючих шлюбів», підконтрольності та обліку матеріальних активів партнерів, ведення статистики і вибору подальших стратегій державної політики у питанні регламентації одностатевих відносин, враховуючи ще й те, що стратегічний партнер України – Європа у більшості країн частково визнала чи дозволила одностатеві шлюби. Але для цього спершу необхідно буде наділити їх чітким правовим статусом та регламентувати його у ЦК України чи СК України, визначити для них право та презумпцію спільної сумісної чи часткової власності. Тоді і поділ майна партнерів здійснюватиметься за певними прописаними у ЦК України чи СК України правилами. Законодавство України надає можливість укладення різноманітних договорів для урегулювання майнових відносин подружжя. Класичним серед них став шлюбний договір. Дослідження окремих аспектів інституту шлюбного договору здійснювали такі науковці, як М. В. Антокольська⁵, В. К. Антошкіна⁶, І. В. Жилінкова⁷, І. Ю. Красько⁸, О. О. Ульяненко⁹, Ю. С. Червоний¹⁰, О. А. Явор¹¹ та інші вчені у сфері цивільного й сімейного права.

Принцип рівності майнових прав подружжя. Конституція України презюмує рівність всіх громадян перед законом, що виключає привілеї правового статусу окремих категорій громадян чи їх матеріального положення. У сімейному праві ст.ст. 60 та 63 СК України також передбачають рівні права на майно, набуте під час шлюбу, яке належить подружжю на праві спільної сумісної власності, незалежно від розміру доходу кожного з подружжя. Статтею 9 п. 6 СК України встановлено, що жінка та чоловік мають рівні права і обов'язки.

У всіх правових режимах майна подружжя передбачено принцип рівності майнових прав подружжя. Цього принципу суворо дотримуються і суди при поділі майна одружених як в Україні, так і у Європі.

Майно, що належить подружжю на праві спільної сумісної власності (розділ 8 СК України, ст. 368 ЦК України) є матеріальною основою сімейних відносин. Під час шлюбу подружжя може користуватися квартирою, будинком, рухомим майном, яке передали у користування їм батьки, майном, що належало їм на праві власності ще до укладення шлюбу. Але здійснювати всі три правомочності подружжя може лише щодо майна, набутого під час шлюбу чи трансформованого в спільну власність, на правомірних підставах та за взаємною згодою. Слід зазначити, що режим спільності майна вступає в силу автоматично з моменту укладення шлюбу. Такий підхід є виправданим і підтримується у більшості країн. Проте, як зазначалось, у німецькому законодавстві закріплено презумпцію режиму роздільного майна протягом шлюбу. У країнах мусульманського права ще більш суворі правила, де затверджено виключно роздільну власність подружжя та ігнорується гендерна рівність.

Стаття 70 СК України встановлює, що при поділі спільного майна, майнові права подружжя вважаються рівними, якщо інше не встановлено договором. Постанова ВСУ № 11¹² закріплює необхідним початковим етапом поділу встановлення обсягу нажитого майна, що підлягає поділу. ЦПК України надає рівні права та обов'язки учасникам для судового порядку розгляду й захисту прав. Доказом цього можуть слугувати результати судової практики розгляду справ про поділ майна подружжя. Також застосовуваний судами практичний механізм співвідношення способів поділу подружнього майна ґрунтується на спробі найбільш точ-

ного дотримання даного принципу. Тим, здавалось би, чітко закріплене правило про рівність майнових прав. Проте є низка його корелятив договорного (контрактного) та законного рівня, які закріплюють можливість відходу від рівності майнових прав подружжя.

Майно може належати подружжю на праві спільної сумісної власності або ж на праві особистої приватної власності. Право спільної часткової власності, за своєю сутністю, виходячи з ст. 356 ЦК України, передбачає вже здійснений поділ на частки у праві власності. Але недоречно ділити права подружжя на майно, якщо воно пов'язане спільним побутом, спільними сімейними правами та обов'язками, сумісним проживанням (ст. 3 СК України). За певних обставин можливе виділення частки у праві на майно, що за своєю природою відповідає поділу спільної сумісної власності. Разом з тим ст. 67 СК України передбачає виділення частки у праві власності подружжя. Тому можна розглядати можливість виникнення права спільної часткової власності подружжя.

Презумпція рівності прав подружжя на спільне подружнє майно у її забезпеченні має ряд відхилень, які надають можливості для зловживань. Це потребує більш виваженого позитивного регулювання та деталізації підстав і порядку відходу від неї. У іншому випадку виникає запитання про її дієвість. Тому застосування принципу рівності майнових прав подружжя та відходу від нього весь час активно еволюціонує та змінюється у прецедентному праві, судовій практиці.

При поділі майна подружжя СК України передбачено послідовність застосування та комбінації способів поділу майна подружжя. У ст. 71 СК України, що прописує способи та порядок поділу майна, яке є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, цей принцип знайшов повне своє відображення. Встановлено презумпцію поділу майна в натурі. За неможливості слідувати їй передбачаються умови та випадки застосування інших способів розподілу майна подружжя окремо або у комбінації.

Таким чином, із встановлених вище принципів поділу майна подружжя помітно, що їх дотримання має на меті збалансування автономії приватних майнових інтересів кожного з подружжя та солідарності щодо інтересів дітей.

¹ Про права дитини: Конвенція № 995_021. – ООН. – 20.11.1989. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021

² *Branka Rešetar*. Matrimonial Property in Europe: A Link between Sociology and Family Law / Electronic Journal of Comparative Law, vol. 12.3 / (December 2008). – P. 3. – Access mode: <http://www.ejcl.org/123/art123-4.pdf>

³ Постанова Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 19 червня 2013 р. Справа № 6-55ц13 // Єдиний державний реєстр судових рішень : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32056436>

⁵ *Антокольская М. В.* Лекции по семейному праву / М. В. Антокольская. – М., 1995. – С. 11.

⁶ *Антошкіна В.* Договірне регулювання майнових відносин подружжя / В. Антошкіна // Право України. – 2005. – № 3. – С. 95–98.

⁷ *Жилінкова І. В.* Шлюбний контракт / І. В. Жилінкова. – Х., 1995. – С. 172.

⁸ *Красько І. Е.* Правовая природа брачного контракта / І. Ю. Красько // Проблеми законности. – 1980. – Вып. 33. – С. 80–81.

⁹ *Ульяненко О. О.* Шлюбний договір у сімейному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / О. О. Ульяненко. – К., 2003. – 22 с.

¹⁰ *Червоний Ю. С.* Научно-практический комментарий Семейного кодекса Украины / Ю. С. Червоний. – К., 2003. – С. 100.

¹¹ *Явор О. А.* Функції шлюбного контракту в сімейному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / О. А. Явор. – Х., 1996. – С. 8.

¹² Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя : постанова Верховного суду України від 21 грудня 2007 р. № 1 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/184-18>

Резюме

Мельниченко О. В. Принципи поділу майна подружжя в Україні.

У статті йдеться про принципи поділу майна подружжя. Принципи встановлені на базі положень міжнародних конвенцій, нормативних актів, законодавства України, наукової доктрини та судової практики у сфері сімейного права. Перелік принципів поділу майна подружжя має слугувати керівництвом при вирішенні майнових спорів про поділ майна подружжя. Принципи поділу займають чільне місце у системі правових принципів, що регулюють приватні відносини подружжя. Акцентується увага на їх характеристиці, особливостях та визначальній ролі кожного з них при вирішенні судових спорів між подружжям. Усі розглянуті принципи впливають на можливі наслідки врегулювання матеріальних відносин подружжя. Поступова асиміляція та глобалізація у приватних сферах суспільних відносин сприяють уніфікації принципів сімейного законодавства. Проблемним залишається питання інтерактивної взаємодії та протиріч норм різних правових систем у сфері сімейного права.

Ключові слова: принципи, поділ майна, майнові права, подружжя.

Резюме

Мельниченко О. В. Принципы раздела имущества супругов в Украине.

В статье идет речь о принципах разделения имущества супругов. Принципы установлены на базе положений международных конвенций, нормативных актов, законодательства Украины, научной доктрины и судебной практики в сфере семейного

права. Перечень принципов разделения имущества супругов должен служить руководством при решении имущественных споров о разделении имущества супругов. Принципы разделения занимают главное место в системе правовых принципов, которые регулируют частные отношения супругов. Акцентируется внимание на их характеристике, особенностях и определяющей роли каждого из них при решении судебных споров между супругами. Все рассмотренные принципы влияют на возможные последствия урегулирования материальных отношений супругов. Постепенная ассимиляция и глобализация в частных сферах общественных отношений способствуют унификации принципов семейного законодательства. Проблемным остается вопрос интерактивного взаимодействия и противоречий норм разных правовых систем в сфере семейного права.

Ключевые слова: принципы, разделение имущества, имущественные права.

Summary

Melnychenko O. Principles of the spouses' property partition in Ukraine.

The paper deals with the principles of the spouses' property partition. The principles are stated on the basis of the provisions of the international conventions, normative acts, legislation of Ukraine, scientific doctrine and judicial practice in the area of family law. The list of the principles of the spouses' property partition has to serve as a fundamental guidance for the decision of property disputes on the spouses' property partition. The principles of the spouses' property partition take an important place in the system of legal principles that regulate private relations between spouses. The attention is paid on their characteristics, peculiarities and the role of each during the decision of judicial cases.

Key words: principles, partition of property, property rights, spouses.

УДК 341.1/8

О. В. НАЗИМКО

Олена Вікторівна Назимко, кандидат юридичних наук, старший викладач Донецького юридичного інституту МВС України

БАЗОВІ ЕЛЕМЕНТИ ТРУДОВОГО ПРАВА В СУЧАСНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЛАТВІЇ У СФЕРІ НАУКОВОЇ, ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ВИКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогоднішній день майже в кожній суверенній державі, незалежно від її регіонально-географічної, культурно-цивілізаційної та релігійної приналежності, пануючого в ній соціально-економічного та політичного ладу, членства у тих чи інших міжнародних організаціях діють норми окремого, єдиного джерела національного права з питань нормативно-правового регулювання сфери наукової, дослідницької та викладацької діяльності взагалі і трудових відносин в цій сфері зокрема. Деякі з подібних джерел національного права більшою мірою враховують положення таких універсальних міжнародних та загальноєвропейських регіональних правових та рекомендаційних документів, як, наприклад, Рекомендація ЮНЕСКО про статус науково-дослідницьких працівників від 20 листопада 1974 р. (далі – Рекомендація 1974 р.), Рекомендація ЮНЕСКО про статус викладацьких кадрів вищих навчальних закладів від 11 листопада 1997 р. (далі – Рекомендація 1997 р.) і Європейська хартія дослідників (далі – Європейська хартія) від 11 березня 2005 року. Інші ж подібні джерела національного права суверенних держав, навпаки, відтворюють багато в чому суто національні, в чомусь несхожі із міжнародними стандартами, власні норми та механізми комплексного правового регулювання сфери наукової, дослідницької та викладацької діяльності.

Саме тому надзвичайно важливим та актуальним видається ґрунтовне осягнення, знання, розуміння та аналіз комплексу зарубіжних, зокрема латвійських норм права у сфері наукової, дослідницької та викладацької діяльності. Здійснення новітніх наукових досліджень в рамках цієї окремо взятої проблематики зарубіжного трудового права, а також зарубіжного права у сфері освіти, науки і культури надасть українським науковцям-правникам сприятливу можливість не лише просто осягнути зазначені національні нормативно-правові стандарти тих чи інших окремих держав, а й, за необхідності, розробляти та вносити корисні, новаторські законотворчі пропозиції, спрямовані на виважене реформування відповідних частин/норм сучасного права України у сфері регулювання трудових відносин, права у сфері наукової, дослідницької та викладацької діяльності, а також інших галузей національного права України. Тому надзвичайно корисним видається належне врахування національного правотворчого досвіду Латвії, зокрема як держави-члену Європейського Союзу.

Метою даної статті, таким чином, є виявлення, наведення та розгляд базових, системоутворюючих елементів трудового права, які об'єктивно відтворюються в сучасному латвійському законодавстві у сфері наукової, дослідницької та викладацької діяльності, встановлення зазначеного вище міжгалузевого характеру відповідних правових норм та, у свою чергу, встановлення міри їхньої відповідності правовим нормам і рекомендаційним положенням вищезазначених універсальних міжнародних та загальноєвропейських регіональних документів.

Досягнення складових зазначеної мети здійснюється за допомогою звернення до правових норм діючого Закону Республіки Латвія «Про вищі навчальні заклади» від 2 листопада 1995 р. (далі – Закон Латвії про